

Đấu tranh chống lợi dụng cơ chế hợp tác nhân dân ASEAN thông tin sai sự thật về Việt Nam

ThS. NGÔ THỊ THÚY HIỀN

Học viện Báo chí và Tuyên truyền; Email: phuocthinh1610@yahoo.com.vn

Nhận ngày 15 tháng 6 năm 2023; chấp nhận đăng 9 năm 2023.

Tóm tắt: Bài nghiên cứu nhằm mục đích thảo luận về thực trạng đấu tranh với các tổ chức, cá nhân lợi dụng Diễn đàn nhân dân ASEAN (APF) thông tin sai lệch về Việt Nam trên các khía cạnh: cơ sở của hoạt động đấu tranh phản bác thông tin sai sự thật trên APF; APF và việc đấu tranh bác bỏ thông tin sai lệch về Việt Nam tại diễn đàn; một số nhận xét, khuyến nghị. Để đạt được mục tiêu nghiên cứu, tác giả sử dụng phương pháp tiếp cận duy vật biện chứng, duy vật lịch sử của chủ nghĩa Mác - Lênin, quan điểm về đoàn kết nhân dân, hợp tác và hội nhập và vai trò của các chủ thể phi quốc gia trong quan hệ quốc tế (QHQT). Các phương pháp cụ thể được sử dụng: thu thập dữ liệu, thống kê, phân tích - tổng hợp, lô gíc - lịch sử, đối chiếu so sánh nhằm tìm ra đáp án cho câu hỏi nghiên cứu. **Từ khóa:** ASEAN, Hội nghị xã hội dân sự ASEAN, Diễn đàn nhân dân ASEAN, tổ chức chính trị - xã hội, cơ chế hợp tác nhân dân, thông tin đối ngoại.

Abstract: This study aims to discuss the current state of the struggle against organizations and individuals exploiting the ASEAN People's Forum (APF) to spread misleading information about Vietnam from various aspects: the basis for countering false information on the APF; APF and its efforts to refute inaccurate information about Vietnam at the forum; some observations and recommendations. To achieve the research objectives, the author employs a dialectical materialist approach, historical materialism of Marxism - Leninism, the perspective on people's unity, cooperation, integration, and the role of non-state actors in international relations. Specific methods used include data collection, statistics, analysis-synthesis, logic-history, and comparative analysis to find answers to the research questions.

Keywords: ASEAN, ASEAN Civil Society Conference, ASEAN People's Forum, socio-political organizations, people cooperation mechanism, external information.

1. Mở đầu

Thắng lợi của cách mạng Việt Nam có sự góp sức của các phong trào, tổ chức hợp tác nhân dân yêu hòa bình trên thế giới ủng hộ, giúp đỡ vật chất, tinh thần cho nhân dân Việt Nam: Hoạt động của Phong trào nhân dân Pháp chống xâm lược Việt Nam, Tổ chức Hội đồng hòa bình thế giới, Liên đoàn phụ nữ dân chủ thế giới, Hội Quốc tế ngũ toàn cầu, Hội Luật gia dân chủ quốc tế... Thông qua hoạt động tại các phong trào nhân dân này, sự thật cuộc chiến chống xâm lược của nhân dân Việt Nam được thông tin kịp thời đến nhân dân thế giới, tạo ra mặt trận rộng khắp ủng hộ, giúp đỡ nhân dân Việt Nam⁽¹⁾. Sau khi Chiến tranh Lạnh kết thúc, dưới tác động của toàn cầu hóa (TCH) các phong trào này gặp nhiều khó khăn về kinh phí, trẻ hóa lực lượng, mục tiêu đấu tranh bị phân tán, các nước đặt lợi ích

quốc gia là ưu tiên hàng đầu trong. Quá trình TCH, bùng nổ thông tin, xu thế dân chủ hóa dưới tác động của sự chuyển đổi cơ cấu xã hội, phát triển dân trí và kinh tế thị trường, sự xuất hiện các vấn đề toàn cầu cấp bách, mối đe dọa an ninh mà một quốc gia đơn lẻ khó có thể giải quyết đã thúc đẩy hợp tác nhân dân phát triển dưới dạng diễn đàn, cơ chế hợp tác nhân dân, tổ chức chính phủ đa dạng.

Các tổ chức, diễn đàn hợp tác nhân dân sử dụng mạng thông tin toàn cầu tập hợp lực lượng, truyền thông, tác động đến công luận quốc tế. Nhiều tổ chức vận động xin cấp quy chế tham vấn của Hội đồng Kinh tế - Xã hội Liên hợp quốc (ECOSOC) để trở thành các chủ thể, tác nhân có tiếng nói nhất định trong QHQT. Bên cạnh những đóng góp tích cực của các chủ thể này đối với các quốc gia dân tộc, hòa bình an ninh thế giới

cũng xuất hiện những vấn đề. Một số cơ chế, diễn đàn nhân dân, tổ chức phi chính phủ ra đời dưới tác động của TCH độc lập với chính phủ, đảng phái chính trị nhưng phụ thuộc vào nguồn tài trợ. Các diễn đàn, tổ chức hợp tác nhân dân được Mỹ, phương Tây đề cao, ủng hộ tài trợ. Các phần tử cơ hội chính trị, chống phá lợi dụng các diễn đàn, thành lập các tổ chức phi chính phủ thông tin sai lệch, lợi dụng tính đa dạng về thành phần, mục tiêu và lợi ích khác biệt của các bên tham gia diễn đàn nhân dân gây chia rẽ, phân tán mục tiêu chính trị, chống các chính quyền. Mặt khác, các tổ chức chống phá câu kết với phần tử chống đối, tiêu cực ở các nước, thông tin sai lệch đến công chúng, định hình các khuynh hướng tư tưởng chính trị khác biệt, đối lập gây chia rẽ, bất đồng. Các cuộc "cách mạng sắc màu" ở Đông Âu, Trung Đông, Bắc Phi, bất ổn chính trường ở Campuchia, Myanma, Venezuela... thời gian qua đã cho thấy bản chất nguy hiểm từ việc lợi dụng quyền lập hội, các cơ chế hợp tác, diễn đàn nhân dân của các lực lượng thù địch.

1. Cơ sở hoạt động thông tin đối ngoại (TTĐN) đấu tranh chống lợi dụng diễn đàn nhân dân ASEAN thông tin sai sự thật về Việt Nam

Thứ nhất, đối ngoại nhân dân là một trong ba trụ cột cấu thành nền ngoại giao toàn diện của Việt Nam. TTĐN là một trong những nhiệm vụ quan trọng được Đảng, Nhà nước coi trọng đồng thời là lĩnh vực, phương tiện, công cụ đối ngoại. Đại hội XIII khẳng định mục tiêu đối ngoại "bảo đảm cao nhất lợi ích quốc gia - dân tộc phù hợp với các nguyên tắc cơ bản của Hiến chương Liên hợp quốc (LHQ) và luật pháp quốc tế, bình đẳng, hợp tác, cùng có lợi"⁽¹⁾. Lợi ích quốc gia - dân tộc cao nhất là "bảo vệ vững chắc độc lập, chủ quyền, thống nhất, toàn vẹn lãnh thổ" là "bảo vệ Đảng, Nhà nước, nhân dân và chế độ XHCN"; "Bảo đảm an ninh con người, an ninh kinh tế, an ninh mạng, xã hội trật tự, kỷ cương" cùng phấn đấu vì hòa bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội trên thế giới⁽²⁾. Để thực hiện mục tiêu này trong bối cảnh tình hình thế giới "đặt ra nhiều vấn đề mới, yêu cầu mới nặng nề, phức tạp hơn", đối với xây dựng, bảo vệ Tổ quốc. Trong số 9 nhiệm vụ trọng tâm của công tác đối ngoại Đại hội XIII đề ra có 5 nhiệm vụ đề cập đến vai trò của TTĐN, đối ngoại nhân dân nhằm phát huy đa dạng nguồn lực, phương thức đấu tranh bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc:

(1) Xây dựng nền ngoại giao toàn diện, hiện đại với

ba trụ cột là đối ngoại Đảng, ngoại giao Nhà nước, đối ngoại nhân dân.

(2) Triển khai mạnh mẽ, hiệu quả, sáng tạo hơn nữa đối ngoại đa phương, chủ động, tích cực phát huy vai trò, đóng góp xây dựng, định hình các thể chế đa phương và trật tự kinh tế - chính trị quốc tế; đặc biệt là ASEAN, LHQ, cũng như trong các vấn đề quốc tế có tầm quan trọng chiến lược, phù hợp với yêu cầu, khả năng và điều kiện của Việt Nam.

(3) Nâng cao hiệu quả, đổi mới nội dung, phương thức của công tác ngoại giao văn hoá, TTĐN, phát huy được tối đa các nguồn lực, sức mạnh tổng hợp cho phát triển đất nước.

(4) Cùng cố, nâng cao hiệu quả công tác đối ngoại nhân dân, tạo nền tảng xã hội hữu nghị và hợp tác giữa nhân dân ta với nhân dân các nước.

(5) Kiện toàn và nâng cao hiệu quả của các cơ chế phối hợp liên ngành trong đối ngoại.

Thứ hai, trong quá trình hoạt động TTĐN, bên cạnh những thành công cũng bộc lộ những hạn chế nhất định, để phát huy vai trò, huy động nguồn lực trong công tác đối ngoại, Ban Bí thư ra Chỉ thị 26 - CT/TW ngày 10/9/2008 "Về tiếp tục đổi mới và tăng cường công tác thông tin đối ngoại trong tình hình mới"; Chỉ thị 12 - CT/TW ngày 05/01/2022 "Về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng, nâng cao hiệu quả đối ngoại nhân dân trong tình hình mới" trong đó có yêu cầu nâng cao hiệu quả TTĐN trong đối ngoại nhân dân. Điều này cho thấy Đảng, Nhà nước ta nhận thức rõ thuận lợi, khó khăn, cơ hội, thách thức và tính hai mặt vừa hợp tác vừa đấu tranh, quá trình chủ động, tích cực hợp tác hội nhập quốc tế. Đồng thời cho thấy sự cần thiết của TTĐN trong đối ngoại nhân dân nhằm đa dạng kênh, phương thức, nguồn lực TTĐN đấu tranh với các hoạt động chống phá, thông tin sai sự thật về Việt Nam của các đối tượng lợi dụng tổ chức hợp tác nhân dân, diễn đàn nhân dân.

Thứ ba, sau khi đổi mới đất nước Việt Nam tích cực đoàn kết với các tổ chức hợp tác nhân dân từng giúp đỡ Việt Nam, mở rộng hoạt động tại các diễn đàn, cơ chế hợp tác nhân dân ra đời dưới tác động của TCH như Diễn đàn nhân dân ASEAN, Diễn đàn nhân dân Á - Âu, Diễn đàn dân sự thế giới... qua đó TTĐN về chính sách đối ngoại, thành tựu đổi mới của Việt Nam. TTĐN đấu tranh chống các thế lực thù địch lợi dụng việc thành lập CSO, tham gia các diễn đàn nhân dân, thông tin sai sự thật, phủ nhận thành tựu đổi mới, bôi

xấu Việt Nam trên nhiều lĩnh vực nhằm khuếch trương thanh thế.

Quá trình hợp tác, hội nhập quốc tế tạo ra cơ hội, thúc đẩy hợp tác nhân dân đồng thời cũng gia tăng các mối đe dọa an ninh, lực lượng thù địch lợi dụng vấn đề dân tộc, dân chủ, nhân quyền, tôn giáo, sai phạm trong quản lý điều hành, chống phá Việt Nam trên nhiều lĩnh vực. Các hoạt động này được ngụy trang tinh vi, phức tạp dưới danh nghĩa các tổ chức từ thiện, nhân đạo, dân chủ, nhân quyền, dân tộc, tôn giáo, kích động gây rối loạn tư tưởng, thúc đẩy "địa nguyên chính trị". Ví dụ hoạt động của Quỹ người Thượng, Ủy ban Cứu người vượt biển, Hội người Mông quốc tế, Tổ chức Liên đoàn Khmer Kampuchia Krom (KKK) cùng các tổ chức chống phá khác đã vi phạm pháp luật, gây rối an ninh trật tự ở một số địa bàn thuộc các tỉnh trong nước... Lực lượng chống phá hoạt động tại các diễn đàn nhân dân thế giới, xin cấp quy chế tham vấn của Hội đồng kinh tế xã hội LHQ, sự hỗ trợ từ các tổ chức nước ngoài. Thực tế này là cơ sở thực tiễn và nhân tố tác động đến TTĐN đấu tranh chống việc lợi dụng thành lập tổ chức nhân dân chống phá, thông tin sai sự thật, xuyên tạc, bôi xấu Việt Nam trên các diễn đàn nhân dân nói chung và Diễn đàn nhân dân ASEAN nói riêng.

2. Diễn đàn nhân dân ASEAN và hoạt động đấu tranh bác bỏ thông tin sai sự thật về Việt Nam trên Diễn đàn

2.1. Khái quát về Diễn đàn nhân dân ASEAN

Theo sáng kiến của Malaysia, năm 2009 ASEAN thành lập Diễn đàn nhân dân ASEAN (ASEAN Peoples' Forum - APF), tiền thân là Hội nghị xã hội dân sự ASEAN (ASEAN Civil Society Conference - ACSC ra đời năm 2005). APF ra đời, thừa nhận vai trò của các tổ chức xã hội dân sự (CSO) đối với sự phát triển của ASEAN trên cơ sở tôn trọng lẫn nhau, vì lợi ích khu vực và sự tham gia của nhân dân vào việc ra quyết định của lãnh đạo ASEAN. Diễn đàn APF được tổ chức thường niên trước thềm Hội nghị Thượng đỉnh ASEAN tại quốc gia giữ chức Chủ tịch ASEAN. CSO của nước chủ nhà giữ vai trò chịu trách nhiệm tổ chức, điều phối hoạt động APF: chuẩn bị chương trình nghị sự, tổ chức hội thảo, soạn thảo báo cáo, đưa ra khuyến nghị và bầu 10 đại diện CSO của 10 nước đối thoại với lãnh đạo ASEAN.

Chủ thể tham gia APF rất đa dạng, theo *Hướng dẫn của ASEAN về Công nhận CSO* ban hành năm 2012, CSO là "một tổ chức phi lợi nhuận của các thực thể

ASEAN, bản chất tự nhiên vốn có hoặc về mặt pháp lý, thúc đẩy, củng cố và giúp thực hiện các mục tiêu của ASEAN, xây dựng Cộng đồng ASEAN dựa trên ba trụ cột Cộng đồng Chính trị - An ninh, Cộng đồng Kinh tế và cộng đồng Văn hóa - Xã hội". Các CSO được ASEAN công nhận gồm CSO của các nước ASEAN, CSO không có nguồn gốc từ các nước ASEAN có thể đạt được sự công nhận của ASEAN dựa trên đánh giá "có đóng góp tích cực trong củng cố, nâng cao và hiện thực hóa các mục tiêu của ASEAN". Đánh giá, xét công nhận CSO diễn ra 3 năm một lần do Ủy ban các đại diện thường trực ASEAN công nhận. Tuy nhiên Ủy ban Liên chính phủ ASEAN về Nhân quyền, Ủy ban ASEAN về Thực hiện Tuyên bố ASEAN về Quyền của Người lao động Di cư có thể áp dụng các phương thức công nhận riêng⁽⁴⁾. Có thể chia chủ thể của ACSC/APF thành hai nhóm:

Thứ nhất: Các tổ chức chính trị xã hội, CSO đại diện cho nhân dân ASEAN hợp tác, hỗ trợ lẫn nhau trên cơ sở tôn trọng luật pháp, phù hợp với giá trị đạo đức, thúc đẩy phát triển kinh tế - xã hội, cùng chính quyền các cấp giải quyết vấn đề phát sinh trong quá trình phát triển. Chẳng hạn như Hội Liên hiệp các tổ chức Phụ nữ ASEAN; Liên đoàn Ngư nghiệp ASEAN và các CSO thuộc các lĩnh vực, ngành nghề khác nhau của mỗi nước.

Thứ hai: Chủ thể tham gia APF là các CSO không có nguồn gốc từ các nước ASEAN hoạt động trên các lĩnh vực: dân chủ, nhân quyền; tự do ngôn luận; chống phân biệt đối xử, tra tấn, bình đẳng giới; hỗ trợ phát triển; xóa đói giảm nghèo; tài trợ cho CSO ở Đông Nam Á.

Trong quá trình hoạt động, APF có những thành công nhất định song cũng bộc lộ những hạn chế: đại diện các tổ chức CSO được chọn làm đại biểu đối thoại với lãnh đạo ASEAN trong một số vấn đề chưa có tiếng nói chung, liên kết lỏng lẻo, các CSO có nguồn gốc ngoài ASEAN chiếm ưu thế về nguồn lực. Tuy nhiên, APF đã tạo không gian kết nối các CSO ở trong và ngoài khu vực ASEAN, khối công và tư cùng các tổ chức quốc tế, ngân hàng, các quỹ, doanh nghiệp, địa phương thúc đẩy hình thành mạng lưới hợp tác, TTĐN, chia sẻ kinh nghiệm vì lợi ích của mỗi bên đồng thời thực hiện mục tiêu của ASEAN.

2.2. Thực trạng đấu tranh bác bỏ thông tin sai sự thật về Việt Nam trên Diễn đàn nhân dân ASEAN

Nhận diện rõ việc lợi dụng thành lập CSO, quyền

tự do ngôn luận và APF của lực lượng thù địch, cơ hội chính trị nhằm đưa ra nhận định thiếu khách quan về tình hình các nước ASEAN, hạ uy tín chính quyền trên các diễn đàn đa phương, tham gia APF, Việt Nam tích cực TTĐN đấu tranh bảo vệ lợi ích quốc gia dân tộc, khẳng định uy tín vị thế quốc gia, góp phần xây dựng Cộng đồng văn hóa - xã hội trong ASEAN, có thể kể đến một số hoạt động:

Các tổ chức chính trị xã hội, đoàn kết với các tổ chức CSO đại diện cho nhân dân các nước ASEAN, đấu tranh bảo vệ quan hệ hòa bình, hữu nghị nhân dân các nước ASEAN. TTĐN chỉ rõ âm mưu, thủ đoạn, kịch bản của các tổ chức chống phá: lợi dụng vấn đề dân chủ, nhân quyền, dân tộc, tôn giáo, bức xúc của nhân dân trước vấn đề tiêu cực trong xã hội, nhân danh các nhà hoạt động dân chủ, nhân quyền, tuyên truyền sai lệch nhằm hình thành công luận, tác động đến nhà nước (cơ quan lập pháp, hành pháp, tư pháp), đảng chính trị (nền tảng tư tưởng, tổ chức, hoạt động), đến quá trình hoạch định chính sách, thúc đẩy chuyển dịch xã hội ở các nước ASEAN. Tại các kỳ APF, Việt Nam TTĐN vận động, đề xuất thảo luận các chủ đề là mối quan tâm của đa số nhân dân ASEAN: xóa đói giảm nghèo, chống áp đặt, bất bình đẳng, ô nhiễm môi trường, thiên tai, dịch bệnh, cạn kiệt tài nguyên và khai thác quá mức dòng Mê - Kông, tác động tiêu cực của biến đổi khí hậu, an ninh trên biển và biên giới quốc gia, chống tội phạm xuyên quốc gia. Qua đó đạt được sự thống nhất, đối thoại về các chủ đề này, đề xuất kiến nghị lên lãnh đạo ASEAN, hạn chế các chủ đề đối thoại dễ gây bất đồng giữa các CSO của ASEAN. Ví dụ như, tháng 7/2018, đập thủy điện Xe Pian Xe Namnoy ở Lào bị vỡ, tại APF tổ chức ở Singapore, tổ chức chính trị xã hội Việt Nam và CSO các nước ASEAN vận động ủng hộ, giúp đỡ nhân dân Lào, đề xuất thảo luận chủ đề "khai thác bền vững dòng Mê - Kông", kiến nghị lãnh đạo ASEAN, kêu gọi các chính phủ xây dựng quy trình đánh giá tác động xuyên biên giới của các đập thủy điện, xem xét tính bền vững, hiệu quả khi tham gia các dự án kinh tế.

Để tìm ra các bên có chung lợi ích, thúc đẩy đoàn kết nhân dân, Việt Nam đề xuất thành lập Hội hữu nghị và Hợp tác Việt Nam - ASEAN, ra đời ngày 8/8/2011. Tạo cầu nối, TTĐN kịp thời giữa doanh nghiệp Việt Nam với ASEAN, tạo cơ sở vững chắc cho hợp tác trên các lĩnh vực, duy trì bản sắc chính trị văn hóa, hội nhập kinh tế của ASEAN, phòng ngừa, ngăn chặn các mối

đe dọa an ninh ở khu vực. Hội Phụ nữ chia sẻ kinh nghiệm khuyến khích bình đẳng giới, hỗ trợ phụ nữ nông thôn phát triển kinh tế, tiếp cận khoa học, dịch vụ thiết yếu. Đoàn Thanh niên thông tin về các vấn đề khu vực, khuyến khích thanh niên, sinh viên tham gia giao lưu thanh niên ASEAN, mạng lưới các trường đại học Đông Nam Á, qua đó TTĐN về chính sách đối ngoại, thành tựu đổi mới và tình hình Việt Nam, bác bỏ thông tin sai lệch. Điều này góp phần lành mạnh hóa, đưa hoạt động của APF đi vào thực chất, khắc phục tình trạng chia rẽ, sự lợi dụng diễn đàn nhằm chống phá, bôi xấu chính quyền các nước ASEAN.

Các tổ chức chính trị xã hội nông cốt đại diện cho các tầng lớp nhân dân nhân tích cực xin cấp quy chế tham vấn của Hội đồng Kinh tế - Xã hội LHQ nhằm gia tăng uy tín, tiếng nói và vị thế, sử dụng mạng lưới kết nối từ APF, TTĐN đến đa dạng các tổ chức, cơ chế hợp tác nhân dân ở khu vực, toàn cầu. Hội Kế hoạch hóa gia đình Việt Nam có được quy chế của Hội đồng Kinh tế - Xã hội LHQ năm 2007, Qũy Hòa bình và Phát triển Việt Nam năm 2009, Trung tâm Phụ nữ và Phát triển thuộc Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam được Hội đồng Kinh tế - Xã hội LHQ cấp quy chế tư vấn đặc biệt vào tháng 7/2014. Việc có được Quy chế tham vấn góp phần tăng uy tín của các tổ chức đại diện cho nhân dân, qua đó TTĐN đưa tiếng nói chính thức, tích cực về tình hình Việt Nam, đấu tranh phản bác thông tin sai sự thật chống phá Việt Nam tại APF. Thông qua APF kết nối mạng lưới các tổ chức nhân dân ở khu vực Đông Nam Á, báo cáo, TTĐN của Việt Nam có thể nâng lên cấp độ khu vực, phổ biến nội dung, thông điệp đến nhiều đối tượng.

TTĐN đấu tranh bác bỏ thông tin sai sự thật, chỉ rõ tính chất và hành động bất hợp pháp của các tổ chức lợi dụng việc thành lập CSO hội để cơ hội chính trị bằng các biện pháp trực tiếp và gián tiếp. Trong các APF, những quan điểm thiếu khách quan thiên chí, sai sự thật về Việt Nam nhằm chống phá, bôi xấu chính quyền rất đa dạng. Để hạn chế hiệu quả của các hoạt động này, TTĐN coi trọng thúc đẩy sự tin cậy, xây dựng quan hệ đoàn kết nhân dân, giữ môi trường hòa bình, kiên quyết phản đối, bày tỏ thái độ không đồng tình, hợp tác chặt chẽ với CSO các nước ASEAN, góp phần xây dựng Cộng đồng Văn hóa - Xã hội ASEAN. Hội nghị APF diễn ra từ 18 - 20/10/2009 tại Hua Hin, Thái Lan, đại biểu do APF bầu tham gia đối thoại bị đại diện lãnh đạo ASEAN kiên quyết từ chối đối thoại

do các đại biểu này đến từ các tổ chức lấy danh nghĩa đại diện nhân dân thành lập CSO, đưa ra báo cáo, thông tin sai sự thật, thiếu khách quan về tình hình dân chủ, nhân quyền ở các nước Campuchia, Lào, Myanmar, Philippines, Việt Nam, Singapore. AFP 2009 trở thành màn độc thoại của các CSO không đại diện thực sự cho cho nhân dân ASEAN⁽⁵⁾.

Thông qua tổ chức AFP, TTĐN về tình hình Việt Nam trực quan, sinh động đến đại diện các tổ chức CSO các nước. Năm 2010, Việt Nam tổ chức APF, với 700 người dự, chủ đề: "Đoàn kết và hành động vì một ASEAN hướng về nhân dân" Các bên nhất trí ra kiến nghị: "ASEAN và các nước thành viên phải tập trung xóa đói giảm nghèo, đảm bảo công việc ổn định, phát triển các dịch vụ công bao gồm chăm sóc sức khỏe chất lượng, đảm bảo nhà ở và giáo dục cho tất cả mọi người"⁽⁶⁾. Khuyến nghị này được ASEAN xem xét, đánh giá chính sách, ổn định nguồn cung cấp, giá cả, đối phó với trường hợp khẩn cấp, đảm bảo an ninh lương thực⁽⁷⁾, thành lập Cơ chế Khung An ninh lương thực tổng hợp ASEAN (AIFS) năm 2011, Diễn đàn Đối tác Khu vực Công - Tư ASEAN năm 2012. Việc chủ động thảo luận chủ đề là mối quan tâm của nhân dân ASEAN thúc đẩy gắn kết quan hệ, trực tiếp TTĐN bác bỏ luận điệu sai sự thật về thực trạng đói nghèo, các vấn đề xã hội ở các nước ASEAN. Năm 2020, dịch bệnh Covid 19 bùng phát, Việt Nam tổ chức APF trực tuyến với chủ đề "Đoàn kết nhân dân ASEAN vì một cộng đồng bao trùm, gắn kết và chủ động thích ứng" kêu gọi tăng cường phối hợp giữa CSO với Chính phủ các nước ASEAN ứng phó kịp thời trước dịch bệnh, phục hồi kinh tế⁽⁸⁾, lập *Quỹ chống dịch Covid-19*. Việt Nam chia sẻ kinh nghiệm, vận động ủng hộ Lào, Campuchia, Indonesia, Myanmar về chuyên gia, thiết bị y tế, tài chính⁽⁹⁾. Các hoạt động này đã góp phần vô hiệu hóa thông tin sai sự thật phá hoại đoàn kết nhân dân, xuyên tạc về tình hình chống dịch của Việt Nam và ASEAN.

Tham dự diễn đàn APF, nhận diện bản chất đối tượng, quy mô, phương thức hoạt động và mạng lưới kết nối của các tổ chức, lực lượng chống phá, đưa ra biện pháp TTĐN đấu tranh phù hợp với mỗi đối tượng. Đây là vấn đề phức tạp, khó khăn trong TTĐN do sự phát triển bùng nổ truyền thông và sự đa dạng của các CSO tham gia APF. Lực lượng thù địch dưới danh nghĩa tổ chức CSO, được tài trợ từ bên ngoài có nguồn lực mạnh mẽ, hệ thống mạng lưới rộng khắp toàn cầu.

Hoạt động chống phá được lồng ghép tinh vi, phức tạp, câu kết với đa dạng đối tượng, đòi hỏi hoạt động TTĐN có sự bền bỉ, linh hoạt kết nối phạm vi rộng. Chẳng hạn như hoạt động của tổ chức KKK không chỉ tham gia APF mà còn tham gia "Diễn đàn thường trực LHQ về các vấn đề dân tộc bản địa (UNPFII) lần thứ 14" cùng các diễn đàn khác. Thành viên KKK tụ tập trước trụ sở Bộ Ngoại giao Mỹ, tiếp xúc chính khách, vu khống Việt Nam vi phạm dân chủ, nhân quyền, đàn áp sư sãi, xuyên tạc lịch sử vùng đất Nam Bộ, đề nghị LHQ, tổ chức quốc tế, ASEAN can thiệp. Năm 2015 sau khi cơ quan chức năng của Campuchia bắt giữ Lãnh đạo Đảng Cứu nguy dân tộc (CNRP) - ông Kem Sokha vì hành động, âm mưu chiếm quyền có sự giúp đỡ từ bên ngoài, khi Kem Sokha bị kết án tội phản quốc thì viện trợ nước ngoài cho các CSO Campuchia cũng giảm 14%⁽¹⁰⁾. KKK câu kết với thành viên lưu vong của Đảng này (bị giải thể ngày 16/11/2017) thành lập "Phong trào cứu quốc Campuchia" tại Mỹ, kích động nhân dân Campuchia "đòi đất" nhằm phá vỡ quan hệ đoàn kết nhân dân Việt Nam - Campuchia. Đầu năm 2018, KKK đòi tách Hội Phật giáo Nam tông ra khỏi Giáo hội Phật giáo Việt Nam nhằm phá hoại đoàn kết tôn giáo, lợi dụng tôn giáo để tập hợp lực lượng, KKK tích cực xin tham gia quy chế tham vấn của Hội đồng kinh tế xã hội LHQ⁽¹¹⁾. Để TTĐN đấu tranh hiệu quả với các tổ chức như KKK, đòi hỏi sự kết nối thông tin từ nhiều nguồn, sự hợp tác từ nhiều phía trên các lĩnh vực khác nhau.

3. Một số nhận xét và khuyến nghị

Trong bối cảnh cuộc cách mạng công nghiệp 4.0 với ứng dụng trí tuệ nhân tạo trong thông tin, truyền thông, mạng xã hội toàn cầu kết nối nhân dân xuyên biên giới nhanh chóng làm cho TTĐN trở thành một mặt trận quan trọng trong bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc. Quá trình TCH, hoạt động phi chính phủ ngày càng đa dạng, TTĐN trên các diễn đàn, cơ chế hợp tác nhân dân đa phương, song phương phát huy hiệu quả do tính trực quan, sinh động, trực tiếp đến đối tượng tiếp nhận trong bối cảnh cạnh tranh tin tức trên truyền thông các nước diễn ra quyết liệt với đủ loại thông tin thật giả lẫn lộn, gây nhiều loạn hiện nay.

Sự ra đời của các tổ chức, cơ chế hợp tác nhân dân là hệ quả tất yếu từ quá trình phát triển kinh tế tư bản toàn cầu dẫn đến bất bình đẳng, sự áp đặt trong quan hệ kinh tế thương mại, tội phạm xuyên quốc gia, khai thác cạn kiệt tài nguyên, ô nhiễm môi trường sống, biến

đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh□ Các vấn đề này một quốc gia đơn lẻ khó có thể giải quyết đòi hỏi sự hợp tác giữa các bên chung tay giải quyết, trong quá trình hợp tác, các lực lượng cơ hội chính trị, vì lợi ích hẹp hòi có thể lợi dụng lòng ghép các quan điểm, điều kiện đi kèm, sử dụng APF để mở rộng ảnh hưởng. Do vậy TTĐN đấu tranh phản bác thông tin sai lệch về Việt Nam tại diễn đàn APF có những đặc điểm riêng khác với các kênh TTĐN khác. *Thứ nhất*, TTĐN tại APF, phạm vi thông tin đến nhiều đối tượng, đa dạng lĩnh vực và phương thức thông tin, tiếp xúc thảo luận, đối thoại trực tiếp, đối thoại, thiết lập kênh trao đổi thông tin định kỳ. *Thứ hai*, việc khẳng định vị thế, uy tín của các chủ thể TTĐN tham gia APF thông qua việc đạt được sự tham gia vào quy chế tham vấn của Hội đồng kinh tế - xã hội LHQ làm tăng giá trị, độ tin cậy, thông tin đến nhiều đối tác, đối tượng ở quy mô mạng lưới khu vực, toàn cầu. TTĐN đấu tranh bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc, bác bỏ thông tin sai lệch trên APF có vai trò rất quan trọng do tính đa dạng, trực tiếp, kết nối phạm vi rộng của diễn đàn. *Thứ ba*, lựa chọn nội dung TTĐN trên các diễn đàn APF là những vấn đề có ý nghĩa thiết thực với nhân dân ASEAN thu hút được các CSO quan tâm thảo luận, qua đó hình thành các kênh hợp tác, hỗ trợ, giúp đỡ lẫn nhau, củng cố quan hệ hợp tác, đoàn kết. Điều này làm giảm sự quan tâm đến nội dung có tính quy kết, chụp mũ, thiếu khách quan, sai sự thật bôi xấu chính quyền, các nước ASEAN, đồng thời tìm ra các bên có chung lợi ích, mục tiêu TTĐN, gia tăng uy tín, vị thế quốc gia.

Quá trình TTĐN đấu tranh trên APF, Việt Nam cùng ASEAN có những khó khăn, hạn chế nhất định: Nguồn lực hạn chế, kết nối giữa các tổ chức CSO đại diện cho nhân dân các nước ASEAN còn lỏng lẻo, kinh phí hoạt động còn phụ thuộc vào tài trợ ASEAN còn thiếu các tiêu chí nhất quán trong công nhận SCO⁽¹²⁾. Để phát huy vai trò của TTĐN trên APF nói riêng và các diễn đàn nhân dân nói chung, đòi hỏi nghiên cứu kế thừa kinh nghiệm hoạt động với các diễn đàn nhân dân trong lịch, đầu tư mạnh mẽ nguồn lực, nghiên cứu các CSO tham gia APF, cơ chế hợp tác, diễn đàn nhân dân, từ đó xác định đối tác, đối tượng trọng tâm cần đấu tranh, góp phần gia tăng uy tín, vị thế tại APF. Khai thác tiện ích từ công nghệ thông tin truyền thông, mạng Internet toàn cầu và nguồn lực từ nhân dân trong TTĐN tại APF. Nâng cao cảnh giác trước việc lợi dụng hỗ trợ viện trợ phi chính phủ, thành lập CSO nhằm cơ hội chính trị, gây

tổn hại đến lợi ích quốc gia - dân tộc, bất lợi cho sự ổn định, hòa bình, hợp tác phát triển ở khu vực.

Kết luận

Đấu tranh bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc hiện nay ngày càng có nội hàm mở rộng do quá trình hợp tác, hội nhập quốc tế trên nhiều lĩnh vực của Việt Nam. TTĐN đấu tranh bác bỏ thông tin sai lệch trên các diễn đàn nhân dân đa phương, song phương, thông qua các hoạt động phi chính phủ có vai trò quan trọng. TTĐN đấu tranh bác bỏ thông tin sai lệch trên APF góp phần phòng ngừa các mối đe dọa an ninh trong quan hệ với láng giềng, khu vực, cảnh giác trước những âm mưu kích động hằn thù dân tộc, xuyên tạc lịch sử, chống phá quan hệ hòa bình, hữu nghị đoàn kết giúp đỡ với các nước, góp phần bảo vệ lợi ích quốc gia - dân tộc và hòa bình an ninh thế giới./.

(1) Liên Hiệp các tổ chức Hữu nghị Việt Nam (2013), *Hoạt động đối ngoại nhân dân Việt Nam*, NXB Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.68.

(2) Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.

(3) GS, TS. Vũ Văn Hiền - Đỗ Thị Kim Oanh (2022), *Những nhận thức mới về quốc phòng, an ninh, đối ngoại trong Văn kiện Đại hội XIII của Đảng*□ <https://tapchiconsan.org.vn> [ngày truy cập 20/5/2023].

(4) UNDP (2006), *Civil Society Organizations: A Toolkit for Strengthening Partnerships*, New York, NY, USA. 2006 pp. 3.

(5) ACSC/APF (2009), *2nd ASEAN Peoples' Forum / 5th ASEAN Civil Society Conference*□ <https://focusweb.org>, [accessed June 2023].

(6) Initiative.net (2010), *Final statement of the ASEAN people's forum vi ASEAN, 2010, Civil Society Conference / ASEAN People Forum (ACSC/APF)*, <http://nsinitiative.net/acsc-apf/>, [accessed June 2023].

(7) AECVCCI.VN (2015), *Vấn đề an ninh lương thực ở khu vực Đông Nam Á - thực trạng và thách thức*□ <https://aecvcci.vn>, [truy cập ngày 28/5/2023].

(8) Institute for Social Entrepreneurship in Asia (2020), *CSO, SE, SME Business partners shares their experiences and stories APF/ACSC 2020*□ <https://www.isea-group.net>, [accessed May 2023].

(9) P. Ngọc (2021), *Việt Nam tích cực hỗ trợ các quốc gia phòng, chống dịch bệnh Covid-19*□ <https://baodantoc.vn>, [ngày truy cập 26/7/2023].

(10) Prak Chan Thul (2017), *Defiant Hun Sen tells U.S. to cut all aid to Cambodia*, <https://www.reuters.com>, [accessed May 2023].

(11) Lê Xuân Trình (2018), *Sự thật về cái gọi là "Nhà nước Khmer Krom"*□ <https://www.bienphong.com.vn>, [ngày truy cập 23/10/2022].

(12) Thiennhien (2010), *Vì một ASEAN hướng về nhân dân*□ <https://www.thiennhien.net>, [ngày truy cập 6/8/2023].